

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2021-05-05 Nr. 429-157

Vilnius

Lietuvos bankas gavo advokato Nerijaus Jurčiukonio (toliau – pareiškėjo atstovas) kreipimąsi, kuriuo buvo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo X.X. (toliau – pareiškėjas) ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. lapkričio 6 d. pareiškėjas ir draudikas sudarė gyventojų turto draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. *duomenys neskelbiami* (toliau – Draudimo liudijimas)) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdrausti pareiškėjui priklausantys pastatai bei namų turtas ir civilinė atsakomybė. Draudimo sutartis kiekvienais metais buvo tęsiama tomis pačiomis sąlygomis. Paskutinį kartą Draudimo sutartis buvo pratęsta 2019 m. lapkričio 4 d. draudimo laikotarpiui nuo 2019 m. lapkričio 6 d. iki 2020 m. lapkričio 5 d. Draudimo liudijime buvo nurodyta, kad namų turtas draudžiamas pagal detalųjį daiktų sąrašą, pateiktą Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 (aktualus nagrinėjant šį ginčą). Draudimo liudijime buvo nurodyta, kad draudžiami objektai, išvardyti Draudimo liudijimo Priede Nr. 1, yra draudžiami nauja atkuriamąja verte, nurodyta draudimo suma draudžiamiems objektams – 284 000 Eur. Draudimo sutartis sudaryta Gyventojų turto draudimo taisyklių pagrindu (toliau – Taisyklės).

Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 buvo pateiktas apdraudžiamų daiktų – meno vertybių (paveikslų) – sąrašas, kuriame nurodyta kiekvieno paveikslo rinkos vertė Lietuvos Respublikos teritorijoje. Iš viso buvo apdrausta 14 paveikslų, Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodyta bendra jų rinkos vertė Lietuvoje – 284 000 Eur (draudimo suma – 284 000 Eur). Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodyta, kad šis priedas yra neatskiriama Draudimo liudijimo dalis.

Draudimo liudijimo Priede Nr. 2, kuris yra neatskiriama Draudimo sutarties dalis, pareiškėjas ir draudikas susitarė dėl papildomų draudimo sąlygų ir informacijos. Draudimo liudijimo Priedo Nr. 2 1.9 papunktyje draudikas ir pareiškėjas susitarė, kad maksimali draudimo išmoka už namų turta, taip pat ir aprašytą Draudimo liudijimo Priede Nr. 1, yra 100 000 Eur už vieną draudžiamąjį įvykį per visą sutarties galiojimo laikotarpį.

2017 m. kovo 1 d. UAB „Smart Claims“ ekspertas pareiškėjo iniciatyva apžiūrėjo pareiškėjo gyvenamąjį namą, siekdamas užfiksuoti objekte esantį kilnojamąjį turta, didžiausios vertės objektus ir jų vertes. UAB „Smart Claims“ ekspertas 2017 m. kovo 1 d. parengė ataskaitą (toliau – Ataskaita), joje pažymėjo, kad „ataskaita nėra kilnojamo turto vertės nustatymo ekspertizė. Turto vertės nurodytos pagal savininko pateiktą bei viešai prieinamą informaciją.“ Minėtos Ataskaitos Priede Nr. 1 buvo atskirai nurodytos paveikslų vertės, nustatytos remiantis įsigijimo dokumentais bei oficialių aukcionų pardavimo duomenimis. Ataskaitos Priede Nr. 1 nurodoma, kad pateikiamas „dokumentalus kilnojamojo turto (paveikslų) sąrašas, su kataloginės vertės dokumentacija, įsigijimo dokumentais bei aukcionų informacija su konkrečių paveikslų pardavimo kainomis. Žemiau pateikiami draustinų paveikslų aprašai iš tinklalapio www.askart.com aukcionų registro, kataloginė vertė iš *Christies*, bei *Sotheby's* aukcionų katalogų ir paveikslų fotofiksacija kliento namuose.“ Pažymima, kad bendra paveikslų kolekcijos vertė – 284 000 Eur.

Vadovaujantis šios Ataskaitos duomenimis, Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 buvo įrašyta kiekvieno paveikslo rinkos vertė Lietuvos Respublikoje ir apskaičiuota draudimo įmoka. Draudimo sutartį pratęsiant, paveikslų rinkos vertė nebuvo iš naujo nustatoma, o buvo

vadovaujamosi tos pačios Ataskaitos duomenimis.

2020 m. kovo 9 d. draudikas gavo pranešimą apie apdraustame gyvenamajame name įvykdytą vagystę (toliau – Įvykis). Pareiškėjas draudikui pateiktuose paaiškinimuose apie Įvykį nurodė: „Man miegant buvo išlaužtas lango rėmas ir įsibrauta į namo pirmą aukštą. Pavogti 1 200 Eur, skaitymo akiniai „Jaguar“, asmens tapatybės kortelė, vairuotojo pažymėjimas, trys paveikslai.“

Atlikęs visus žalos bylos administravimo veiksmus draudikas 2020 m. lapkričio 20 d. priėmė sprendimą (toliau – Sprendimas) Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir pareiškėjui išmokėjo 69 434,66 Eur draudimo išmoką. Sprendime draudikas pareiškėjui paaiškino, kad tokį sprendimą priėmė vadovaudamasis Taisyklių 223 punktu, kuriame nustatyta, kad: „juvelyrikos, taurių metalų, brangakmenių, perlų ir bet kokių dirbinių, kurių sudėtyje yra šių medžiagų, pašto ženklų, monetų, medalių, meno dirbinių, antikvarinių daiktų, kolekcijų sunaikinimo ar praradimo atveju nuostoliais laikoma suma, lygi tokių pačių ar panašaus pobūdžio, kokybės, meninės, istorinės vertės daiktų rinkos vertei, kurią nustatome vadovaudamiesi įsigijimo dokumentais, ekspertų įkainojimu arba Jūsų ir mūsų tarpusavio susitarimu.“ Draudikas Sprendime pažymėjo, kad sprenddamas žalos dydžio nustatymo klausimą kreipėsi į meno kūrinių vertintoją X.X., ši nustatė, kad trijų pavogtų paveikslų rinkos vertė Įvykio dieną – 47 000,00 Eur. Draudikas apskaičiavo, kad bendra nustatytų nuostolių suma – 47 172,79 Eur. Vis dėlto draudikas Sprendime nurodė, kad „Atsižvelgdami į tai, kad sudarant draudimo sutartį pagal Jūsų pateiktą kilnojamojo turto įvertinimą, kai kurių paveikslų draudimo suma draudimo liudijime yra nustatyta didesnė nei vertė Įvykio dieną, tačiau nesant tai didesnei sumai pagrįsti kitų patikimų įrodymų bei siekdami išlikti nuoseklūs, išmokame Jums jau siūlytą išmokėti draudimo išmokos sumą – 69 434,66 Eur, kuri yra daugiau nei 20 tūkst. eurų didesnė nei apskaičiuoti Jūsų patirti nuostoliai Įvykio dienai.“

Pareiškėjas nesutiko su draudiko Sprendimu ir pateikė draudikui pretenziją išmokėti visą draudimo išmoką už tris pavogtus paveikslus, kurių bendra Draudimo liudijimo Priede Nr.1 nurodyta rinkos vertė Lietuvoje – 87 285,50 Eur.

Draudikui nesutikus tenkinti pareiškėjo reikalavimo, pareiškėjo atstovas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėjo atstovas paaiškino, kad pareiškėjas ir draudikas individualiai susitarė dėl namų turto draudimo sąlygų, Draudimo sutartyje išvardijo apdraudžiamus objektus ir nurodė jų vertes. Draudimo objektų vertės Draudimo liudijime buvo nurodytos pagal turto aprašą, kurį sudarė draudiko partnerė UAB „Smart Claims“ dar 2017 m. Pareiškėjo atstovas teigia, kad būtent šiame apraše nurodyto draudžiamo turto ir jo vertės pagrindu ginčo šalys ir sutiko sudaryti Draudimo sutartį. Prieš sudarydamas Draudimo sutartį draudikas žinojo, kad pareiškėjui dėl jo ketinamo drausti turto specifiškumo standartinės turto draudimo sąlygos netinka, todėl ir buvo reikalingas atskiras susitarimas dėl meno vertybių (paveikslų) draudimo sąlygų, o draudikui buvo priimtinas draudiko partnerės UAB „Smart Claims“ atliktas paveikslų rinkos vertės Lietuvos teritorijoje vertinimas. Draudikas pats parengė Draudimo sutarties bei jos individualių sąlygų tekstą ir Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 įrašė meno vertybių (paveikslų) rinkos vertes Lietuvoje. Pareiškėjo turtas tomis pačiomis sąlygomis, tomis pačiomis meno kūrinių rinkos vertėmis Lietuvoje buvo nepertraukiamai draudžiamas to paties draudiko 2017 ir 2018 metais.

Pareiškėjo atstovas atkreipė dėmesį, kad šalių sudaryta Draudimo sutartis yra vartojimo sutartis, todėl jai taikomi atitinkami sutarčių aiškinimo ir silpnesniosios sutarties šalies apsaugos standartai. Draudikas kaip stipresnioji draudimo sutarties šalis turi pareigą užtikrinti draudimo sutarties sąlygų aiškumą, teisinį apibrėžtumą ir tarpusavio suderinamumą. Pareiškėjo atstovas teigia, kad draudikas individualiai su pareiškėju aptarė ir Draudimo sutartyje įtvirtino meno kūrinių – paveikslų – rinkos vertes Lietuvos teritorijoje, tačiau, įvykus draudžiamajam įvykiui, individualiai sutartomis Draudimo sutarties sąlygomis nesivadovauja, o vadovojasi bendrosiomis Draudimo sutarties sąlygomis ir kitos vertintojos X.X. nustatyta paveikslų rinkos kaina.

Pareiškėjo atstovo nuomone, draudikas tokiais veiksmais piktnaudžiauja savo kaip stipresniosios draudimo sutarties šalies padėtimi ir pažeidžia individualiai aptartas Draudimo sutarties sąlygas. Pareiškėjas, sudaręs Draudimo sutartį prisijungimo būdu ir su draudiku atskirai susitaręs dėl apdraudžiamų paveikslų rinkos vertės Lietuvos teritorijoje, pagrįstai ir teisėtai tikėjosi, kad įvykus draudžiamajam įvykiui, pareiškėjo patirti nuostoliai bus atlyginti visiškai – bus išmokėta visų pavogtų paveikslų rinkos vertė, kuri buvo nustatyta ir išliko nepakitusi trijose iš eilės sudarytose Draudimo sutartyse (nuo 2017 m.), atlyginanti draudimo išmoka. Pareiškėjo atstovas atkreipė dėmesį, kad Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 buvo

nurodyta ne maksimali draudimo suma, kuri gali būti išmokėta atsitikus draudžiamajam įvykiui, o paveikslų rinkos vertė Lietuvoje.

Pasisakydamas dėl draudiko po įvykio atlikto paveikslų rinkos vertinimo, pareiškėjo atstovas atkreipė dėmesį į tai, kad X.X. nėra turto vertintoja ar ekspertė, ji nėra įrašyta į turto vertintojų sąrašą ar teismo ekspertų sąrašą, o draudikas nepagrįstai mėgina įrodyti pavogtų meno kūrinių rinkos vertę vadovaudamasis X.X. atliktu vertinimu, nes jis neatitinka nei turto vertinimo ataskaitai, nei ekspertizei keliamų reikalavimų, todėl laikytinas tik X.X. nuomone. Pareiškėjo atstovo teigimu, X.X. pateiktoje nuomonėje nėra net duomenų apie taikytą paveikslų rinkos vertės nustatymo metodą, nors draudikas teigia, kad buvo taikytas lyginamasis turto vertinimo metodas.

Pareiškėjo atstovas teigia, kad Taisyklių sąlygos nenumato galimybės apskaičiuojant žalos dydį vadovautis nuomone paremtais paveikslų rinkos vertės įvykio dieną vertinimais. Taisyklių 223 punkte nustatyta: „Meno dirbinių, antikvarinių daiktų, kolekcijų sunaikinimo ar praradimo atveju nuostoliais laikoma suma, lygi tokių pačių ar panašaus pobūdžio, kokybės, meninės, istorinės vertės daiktų rinkos vertei, kurią nustatome vadovaudamiesi įsigijimo dokumentais, ekspertų įkainojimu arba Jūsų ir mūsų tarpusavio susitarimu.“ Pareiškėjo atstovas pažymi, kad draudikui prieš sudarant Draudimo sutartį buvo žinoma, kad pareiškėjas visų paveikslų įsigijimo dokumentų neturi, todėl draudikas ir pareiškėjas tarpusavio susitarimu nustatė paveikslų rinkos vertę Lietuvos teritorijoje ir įtvirtino ją Draudimo sutartyse (trijose iš eilės). Pareiškėjo atstovo teigimu, draudikas ekspertizės išvadų, paneigiančių Draudimo sutartyje nurodytą paveikslų rinkos vertę, nepateikė, jokie kito draudiko ir pareiškėjo susitarimo dėl paveikslų rinkos vertės taip pat nėra.

Pareiškėjo atstovo teigimu, Draudimo sutartis sudaryta nauja atkuriamąja verte – pinigų suma, kurios reikia norint įsigyti naują tos pačios rūšies analogiškų ar artimų parametrų daiktą, o draudiko pasitelkta X.X. vertino tik tikėtiną pavogtų paveikslų rinkos kainą 2020 m. balandžio mėn. (ne įvykio dieną). Nustatydamas nuostolio dydį draudikas vadovavosi ne tuo, kad paveikslai buvo apdrausti nauja atkuriamąja verte, o Taisyklių 163 punkte nurodytu draudimo vertės nustatymo būdu – rinkos verte. Pareiškėjo atstovo nuomone, jeigu turtas apdraustas nauja atkuriamąja verte, turėtų būti vertinama naujo tos pačios rūšies analogiškų ar artimų parametrų daikto vertė, o ne mėginama nustatyti pavogtų paveikslų rinkos vertę įvykio dieną, tai būtų atliekama apdraudus turtą rinkos verte. Pareiškėjo atstovo nuomone, galėtų būti atliekama nebent artimų pagal meninę vertę paveikslų rinkos verčių Lietuvos teritorijoje analizė.

Pareiškėjo atstovas paaiškino, kad dėl meno kūrinių ypatybių jų rinkos vertė draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu paprastai nemažėja, nėra paprasta surasti analogiškų ar artimų parametrų paveikslus ir juos įvertinti, juo labiau įsigyti. Būtent dėl šios priežasties pareiškėjas ir sutiko prisijungimo būdu sudaryti draudiko parengtą Draudimo sutartį su aiškiai nurodyta paveikslų rinkos verte Lietuvos teritorijoje, kuri visiškai draudimo objekto praradimo atveju būtų išmokėta pareiškėjui.

Pareiškėjo atstovas teigia, kad draudikas pats abejoja savo pasitelktos X.X. atliktais pavogtų paveikslų rinkos verčių skaičiavimais: nors X.X. nurodė, kad pavogtų paveikslų rinkos vertė įvykio dieną yra 47 000 Eur, draudikas nusprendė išmokėti daugiau nei 20 000 Eur didesnę išmoką – 69 434,66 Eur. Pareiškėjo atstovas pažymi, kad nėra aišku, kokiais kriterijais remiantis buvo nustatyta būtent tokia draudimo išmoka, kodėl ji yra gerokai didesnė, nei paties draudiko apskaičiuota.

Pareiškėjo atstovo teigimu, draudikui išmokėjus 67 761,87 Eur draudimo išmoką už pavogtus paveikslus, pareiškėjo turtinė padėtis nebus atkurta į turtinę padėtį, buvusią tiek 2019 m. lapkričio 5 d., tiek 2020 m. kovo 8 d. (prieš pat draudžiamąjį įvykį), tuomet pareiškėjo turimų paveikslų rinkos vertė siekė 87 285,50 Eur. Pareiškėjas už draudiko išmokėtą draudimo išmoką negalės įsigyti panašios ar analogiškos vertės paveikslų, nes draudžiamąjį įvykio metu jų rinkos vertė buvo 87 285,50 Eur (tokia nustatyta 2019 m. lapkričio 5 d. Draudimo liudijimo Priede Nr. 1), o ne 67 761,87 Eur (draudiko išmokėta suma).

Pareiškėjo atstovas teigia, kad Draudimo sutarties šalims buvo priimtina tiek 2017, tiek 2018, tiek 2019 metais sudarytose Draudimo sutartyse nustatyta draudžiamo turto vertė – 87 285,50 Eur, tačiau jau po keturių mėnesių, 2020 m. kovo 8 d., draudikas vienašališkai nusprendė, kad pareiškėjas gali įsigyti panašios ar analogiškos vertės paveikslus už trečdaliu mažesnę pinigų sumą. Draudikas nepateikė jokių įrodymų, kad meno kūrinių rinkos vertė nuo paskutinės Draudimo sutarties sudarymo (2019 m. lapkričio 5 d.) iki įvykio dienos (2020 m. kovo 8 d.) per keturis mėnesius galėjo sumažėti trečdaliu – nuo 87 285,50 Eur (pavogtų

paveikslų rinkos vertės 2019 m. lapkričio 5 d.) iki 67 761,87 Eur.

Pareiškėjo atstovas atkreipė dėmesį ir į tai, kad 2020 m. kovo 9 d. draudikas pareiškėjui atsiuntė pranešimus dėl likusių dviejų draudimo įmokos dalių sumokėjimo pagal Draudimo sutartį ir kad pareiškėjas vykdydamas Draudimo sutartimi priimtus įsipareigojimus šias draudimo įmokos dalis sumokėjo. Šios aplinkybės tik patvirtina, kad abi Draudimo sutarties šalys toliau vykdė sudarytą Draudimo sutartį joje individualiai nustatytais sąlygomis, o draudikas tokiais savo veiksmais patvirtino, kad Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodytos meno kūrinių rinkos vertės Lietuvos teritorijoje yra teisingos ir nepasikeitusios nuo 2019 m. lapkričio 5 d.

Pareiškėjo atstovo teigimu, draudikas nevykdo Draudimo sutartimi priimto įsipareigojimo už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, jei įvyksta įstatyme ar sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudikas, įvykus draudžiamajam įvykiui, nepagrįstai vadovaujasi Taisyklių nuostatomis, kurios prieštarauja Draudimo liudijime individualiai aptartoms draudimo sutarties sąlygoms, įskaitant dėl meno kūrinių vertės. Viena iš individualiai Draudimo liudijime aptartų sąlygų nurodo, kad Draudikas neturi teisės mažinti draudimo išmokos ar jos nemokėti, jei draudžiamojo įvykio metu draudėjas laikėsi signalizacijos naudojimo sąlygų.

Apibendrinamas savo argumentus, pareiškėjo atstovas pabrėžė, kad pareiškėjas prieš sudarydamas Draudimo sutartį įvykdė visas savo kaip draudėjo pareigas: pateikė visą jam žinomą informaciją apie esmines aplinkybes, galinčias turėti įtakos draudimo rizikai, sudarė galimybes apžiūrėti draudžiamą turtą, įvertinti draudimo riziką. UAB „Smart Claims“ atliktas draudžiamo turto vertinimas buvo priimtinas draudikui, remiantis juo ir buvo sudaryta Draudimo sutartis. Pareiškėjo atstovo teigimu, jeigu draudikas būtų reikalavęs ekspertinio apdraudžiamo turto (meno kūrinių) vertinimo, pareiškėjas būtų dėjęs pastangas, kad toks vertinimas būtų atliktas ir pateiktas draudikui.

Tiek prieš sudarant Draudimo sutartį, tiek jos galiojimo metu draudikas turėjo galimybę įvertinti draudimo riziką, reikalauti pakeisti Draudimo sutarties sąlygas, mokamą draudimo įmoką arba nutraukti Draudimo sutartį. Be to, siekdamas nustatyti draudimo riziką, draudikas turi teisę rinkti duomenis apie pareiškėją ir draudžiamą turtą, todėl, pareiškėjo atstovo teigimu, draudikas nuo tada, kai buvo sudaryta pirmoji Draudimo sutartis, sutiko su Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodytomis paveikslų rinkos vertėmis. Sudarius Draudimo sutartį ir draudikui jose nurodžius meno kūrinių rinkos vertes Lietuvos teritorijoje, šios sąlygos tapo individualiai aptartomis. Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.187 straipsniu, jeigu standartinės sutarties sąlygos prieštarauja individualiai aptartoms, pirmenybė teikiama individualiai šalių aptartoms sąlygoms. Pareiškėjo atstovas remiasi Kasacinio teismo praktikoje pateiktu išaiškinimu: „Draudimo taisyklės yra standartinės, bendros sąlygos, paprastai taikomos visiems draudėjams, sudarantiems atitinkamos draudimo rūšies sutartį su tuo pačiu draudiku, o draudimo liudijime nurodomi ne bendri, bet konkrečią sutartį individualizuojantys duomenys: sutarties šalys, naudos gavėjas, draudžiamas objektas, jį identifikuojantys duomenys, draudimo įmokos (premijos) dydis, draudimo suma, draudimo apsaugos apimtis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-172/2013 ir joje nurodyta teismų praktika).“ Be to, paties draudiko parengtose draudimo taisyklių standartinėse sąlygose taip pat nurodyta, kad jeigu draudimo liudijime nurodomos individualios, t. y. kitos, nei nustatytos draudimo taisyklėse, sąlygos, vadovaujamosi draudimo liudijime nurodytomis individualiomis sąlygomis (Taisyklių 374 punktą).

Remdamasis pirmiau pateiktais argumentais, pareiškėjo atstovas Lietuvos banko prašė išnagrinėti ginčą, pripažinti, kad draudikas pažeidė Draudimo sutartį ir neteisingai apskaičiavo draudimo išmoką, ir įpareigoti draudiką išmokėti visą draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Draudimo sutartyje šalių individualiai nustatytas meno kūrinių rinkos vertes Lietuvos teritorijoje.

Draudikas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime nurodė nesutinkantis su pareiškėjo atstovo kreipimesi į Lietuvos banką pateiktais reikalavimais. Draudikas paaiškino, kad, prieš sudarant Draudimo sutartį, pareiškėjo užsakymu UAB „Smart Claims“ parengė draudžiamo turto ataskaitą, kurioje buvo nustatytos draudžiamų meno vertybių (paveikslų) rinkos vertės Lietuvoje. Remiantis šia Ataskaita Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 buvo nurodytos draudžiamų meno vertybių (paveikslų) rinkos vertės Lietuvoje. Draudikas paaiškino, kad minėta Ataskaita yra informacinio pobūdžio ir nėra kilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ekspertizė, tačiau draudikui ji buvo priimtina draudimo rizikai įvertinti ir maksimalios draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Atlikęs žalos bylos administravimo procedūras draudikas įvykį pripažino draudžiamuoju ir, įvertinęs gautus dokumentus bei informaciją, apskaičiavo draudimo išmoką už prarastą kilnojamąjį turtą: 67 761,87 Eur už pavogtus tris paveikslus, 1 672,79 Eur – už pavogtus pinigus, skaitymo akinius „Jaguar“ ir dokumentus (atėmus 1 500 Eur besąlyginę išskaitą), ir pareiškėjui išmokėjo 69 434,66 Eur draudimo išmoką.

Draudikas paaiškino, kad pareiškėjas nesutinka su draudimo išmoka už pavogtus paveikslus (67 761,87 Eur), nes, jo nuomone, pavogtų paveikslų vertė draudžiamąjo įvykio dieną neturėtų būti nustatoma iš naujo, o draudimo išmoka turėtų būti apskaičiuota pagal Draudimo sutarties Priedo Nr. 1 detalajame sąraše nurodytas paveikslų vertes, iš viso – 87 285,50 Eur.

Pasisakydamas dėl pareiškėjo reikalavimo draudimo išmoką apskaičiuoti pagal Draudimo sutarties Priedo Nr. 1 detalajame sąraše nurodytas pavogtų paveikslų rinkos vertes (87 285,50 Eur), draudikas paaiškino, kad, Draudimo sutarties duomenimis, paveikslai buvo apdrausti nauja atkuriamąja verte, nurodyta draudimo suma – 284 000 Eur, besąlyginė išskaita – 1 500 Eur. Draudimo liudijimo Priedo Nr. 1 detalajame sąraše buvo nurodyta ir paveikslų rinkos vertė Lietuvos Respublikoje, nustatyta pagal UAB „Smart Claims“ parengtą Ataskaitą. Visų paveikslų rinkos vertė – 284 000 Eur.

Draudikas teigia, kad, vadovaujantis draudimo teisinių santykių reglamentavimu, pagrindinės draudimo sutarties sąlygos nurodomos draudimo liudijime, jos gali būti detalizuojamos, papildomos atitinkamos rūšies draudimo taisyklėse, kurios yra sudėtinė draudimo sutarties dalis. Pareiškėjas Draudimo liudijime yra savo parašu patvirtinęs, kad susipažino su Taisyklių sąlygomis, ir šio fakto neginčija, todėl Taisyklių sąlygos pareiškėjui yra privalomos.

Taisyklių 158 punkte nustatyta: „Draudimo vertė – tai pinigais išreikšta draudžiamo turto vertė, kuri nustatoma prieš sudarant draudimo sutartį, o atsitikus įvykiui dar kartą nustatoma, kokia ji buvo prieš pat įvykį.“ Taisyklių 164 punkte nustatyta: „Draudimo suma – draudimo liudijime nurodyta pinigų suma, lygi maksimaliai draudimo išmokai, kurią draudikas gali išmokėti pagal draudimo sutartį.“ Draudikas teigia, kad šių sąlygų tekstas išdėstytas Taisyklių IV dalyje „Draudimo vertė ir suma“ tokiu pačiu šriftu kaip ir kitos Taisyklių sąlygos, todėl, draudiko nuomone, šios Taisyklių nuostatos yra aiškios, nedviprasmiškos ir atitinkančios teisės aktuose įtvirtintus apibrėžimus (Civilinio kodekso 6.997 straipsnis, Draudimo įstatymo 2 straipsnio 14 ir 27 dalys, 94 straipsnis). Draudikas paaiškino, kad „draudimo vertė ir / ar draudimo suma nėra laikoma iš anksto numatyta nuostolių suma, kurią draudėjas patirs draudžiamąjo įvykio atveju ir kurių dydis neprivalo būti pagrįstas. Draudimo vertė ir / ar draudimo suma, kaip ir franšizė bei kitos reikšmingos aplinkybės, yra vienas iš sudedamųjų kriterijų, į kuriuos atsižvelgiama vertinant dėl draudžiamąjo įvykio atsiradusius nuostolius ir draudimo išmokos dydį.“ Draudikas pabrėžė, kad su pareiškėju individualiai nebuvo aptarta ir Draudimo sutartyje nebuvo nustatyta, kad įvykus draudžiamajam įvykiui nuostoliu bus laikoma prieš sudarant Draudimo sutartį nustatyta draudimo vertė ir (arba) draudimo suma. Taisyklėse tokio nuostolių dydžio nustatymo metodo taip pat nėra apibrėžto. Draudiko teigimu, nepaisant to, kokia vertė yra draudžiamas turtas, atsitikus įvykiui visais atvejais yra vertinamas nuostolio dydis. Pareiškėjo ir draudiko sudaryta Draudimo sutartis yra turto draudimo sutartis, kuri yra priskiriama prie nuostolių draudimo sutarčių kategorijos, kai draudikas įsipareigoja įvykus draudžiamajam įvykiui išmokėti draudimo išmoką, lygią patirtiems nuostoliams. Kita vertus, pareiškėjo reikalavimas apskaičiuoti ir išmokėti draudimo išmoką pagal Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodytas paveikslų rinkos vertes, priskirtinas prie sumų draudimo sutarčių kategorijos, kai draudikas įsipareigoja įvykus draudžiamajam įvykiui išmokėti draudimo išmoką, lygią draudimo sumai ar jos daliai.

Draudikas remiasi Draudimo įstatymo 105 straipsniu, kuriame nustatyta, kad draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamąjo įvykio patirtų draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jei šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų). Taip pat remiasi Taisyklių 200 punktu, kuriame nustatyta, kad nuostoliai turi būti apskaičiuojami pagal draudžiamąjo įvykio dienos duomenis, bei Taisyklių 223 punktu, kuriame nustatyta, kad „juvelyrikos, tauriųjų metalų, brangakmenių, perlų ir bet kokių dirbinių, kurių sudėtyje yra šių medžiagų, pašto ženklų, monetų, medalių, meno dirbinių, antikvarinių daiktų, kolekcijų sunaikinimo ar praradimo atveju nuostoliais laikoma suma, lygi tokių pačių ar panašaus pobūdžio, kokybės, meninės, istorinės vertės daiktų rinkos vertei, kurią nustatome vadovaudamiesi įsigijimo dokumentais, ekspertų įkainojimu arba Jūsų ir mūsų tarpusavio susitarimu.“ Draudiko nuomone, ši Taisyklių nuostata

yra aiški, nedviprasmiška ir atitinkanti istorinių meno kūrinių vertės, kuri gali priklausyti nuo kūrinio amžiaus, autoriaus, būklės, autentiškumo, pasiūlos, specifiškumą. Draudikas atkreipia dėmesį, kad Draudimo sutartimi nebuvo sutarta, kad ši Taisyklių sąlyga nebus taikoma įvykus draudžiamajam įvykiui, o vien draudimo vertės ir (arba) sumos nurodymas Draudimo sutartyje, kaip nurodyta Civilinio kodekso 6.991 straipsnio 1 dalies 6 punkte, nereiškia, kad nuostolių nustatymo ir draudimo išmokos dydžio apskaičiavimo sąlygos savaime tampa negaliojančiomis. Taip pat šios Taisyklių sąlygos nėra bendro pobūdžio, kaip nurodo pareiškėjas, o, priešingai, jos yra vienos iš pagrindinių draudimo sutarčių sąlygų.

Pasisakydamas dėl draudimo išmokos dydžio apskaičiavimo, draudikas pažymėjo, kad meno kūrinių vertė laikui bėgant nebūtinai tik didėja, ji gali ir mažėti. Meno kūrinių, kaip ir kitų investavimo priemonių, vertė gali mažėti dėl kritusios perkamosios galios vykstant ekonominiams nuosmukiams, krizėms.

Draudikas paaiškino, kad nuostolį dėl įvykio vertino vadovaudamasis Taisyklių 158, 200 bei 223 punktų nuostatomis, be to, siekdamas nustatyti pareiškėjo patirtus nuostolius dėl pavogtų paveikslų, atliko analogiškų paveikslų paiešką, tačiau, neradęs tokių pačių paveikslų rinkoje, kreipėsi į keletą turto vertintojų, viena iš jų X.X. sutiko atlikti paveikslų rinkos vertės vertinimą. Draudikas pažymėjo, kad X.X. yra meno istorijos doktorantė, dailėtyrininkė, dailės aukcionų organizatorė, nuo 2014 m. atliekanti teismo ekspertizės, ji teikia paveikslų vertinimo paslaugas dailės aukcionams, bankams, antstoliams, bankroto administratoriams, įmonėms, privatiems asmenims. „Dėl meno kūrinių specifiškumo (būklės, autentiškumo, analogiškų kūrinių pasiūlos, ekonominės situacijos ir kt.), vertinat jų vertę reikalingas atitinkamas išsilavinimas, specialios žinios, patirtis meno rinkoje ir kiti kriterijai, kurie suteikia galimybę spręsti šios srities klausimus.“ Draudiko nuomone, abejoti X.X. kompetencija ar objektyvumu nėra jokio pagrindo. Be to, pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių X.X. nustatytą paveikslų rinkos vertę.

X.X. nustatė kiekvieno pavogto paveikslo rinkos vertę, nurodė autorių, paveikslo pavadinimą, jo sukūrimo laiką, atlikimo techniką bei *tikėtiną* kiekvieno vertinto paveikslo pardavimo antrinėje rinkoje kainą, nurodytas tam tikras jos intervalas eurais (*estimacija*). Draudikas pažymėjo, kad vieno paveikslo įsigijimo dokumento pareiškėjas nepateikė, tačiau pagal viešai skelbiamą informaciją analogiškas paveikslas aukcione buvo parduotas už 9 600 GBP. Draudikas teigia, kad, apskaičiuodamas draudimo išmoką už pavogtus paveikslius, atsižvelgė į maksimalias X.X. nustatytas paveikslų vertes, iš viso – 47 000 Eur, be to, siekdamas geranoriškai išspręsti žalos atlyginimo klausimą, draudikas pasiūlė pareiškėjui sudaryti taikos sutartį ir už pavogtus paveikslius išmokėti papildomą 20 761,87 Eur draudimo išmoką, iš viso 67 761,87 Eur. Nors pareiškėjas nesutiko sudaryti taikaus susitarimo, draudikas, siekdamas išlikti nuoseklus, minėtą sumą draudėjui išmokėjo.

Draudikas teigia, kad UAB „Smart Claims“ Ataskaitos tikslas buvo užfiksuoti gyvenamajame name buvusį kilnojamąjį turtą bei didžiausios vertės objektus ir jų vertes. Šios Ataskaitos suvestinėje pažymėta, kad Ataskaita yra informacinio pobūdžio ir nėra kilnojamojo turto rinkos vertės nustatymo ekspertizė. UAB „Smart Claims“ apžiūros užsakovas buvo pareiškėjas, taigi, UAB „Smart Claims“, atlikdama turto apžiūrą bei vertinimą, neveikė kaip draudiko partnerė ir nebuvo draudiko pasitelkta ar pasiūlyta. Draudikui UAB „Smart Claims“ parengta Ataskaita buvo priimtina draudimo rizikai įvertinti ir maksimalios draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Draudikas atkreipė dėmesį, kad jo pasirinkti nuostolių nustatymo ir draudimo išmokos skaičiavimo principai atitinka Draudimo sutarties, kaip nuostolių draudimo sutarties, kompensacinę paskirtį, neleidžiančią draudėjui gauti didesnę draudimo išmoką negu faktiškai jo patirti nuostoliai. Draudimo išmoka turi gražinti asmenį į tą turtinę padėtį, kurioje jis būtų buvęs, jeigu nebūtų draudžiamąjį įvykių. Draudikas remiasi Lietuvos apeliacinio teismo sprendimu, kuriame teismas, nagrinėdamas ginčą dėl draudimo išmokos dydžio nustatymo, pažymėjo, kad „draudikas nėra įsipareigojęs kiekvienu atveju įvykus draudimui įvykiui mokėti draudimo išmoką, lygią draudimo sumai. Draudikas atlygina tik tuos nuostolius, kurie yra objektyviai pagrįsti. Tai reiškia, kad įvykus draudimui įvykiui, draudėjui atlyginami tie nuostoliai, kurie yra realiai patirti dėl draudiminio įvykio. Draudimo išmoka gali būti tik tokio dydžio, kuri leistų draudėją atstatyti į prieš draudiminį įvykį buvusią padėtį, o ne ją pagerinti“ (Lietuvos apeliacinio teismo 2020-11-12 nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-714-370/2020).

Papildomai pateiktuose paaiškinimuose Lietuvos bankui draudikas pažymėjo, kad, jo vertinimu, neturėtų būti absoliutinama draudiko pareiga kiekvienu atveju prieš sudarant ar pratęsiant draudimo sutartį atlikti turto vertės vertinimą draudimo vertės teisingumui patvirtinti, o to neatlikus ar priėmus draudėjo nurodytą vertę, įvykus įvykiui besąlygiškai

atlyginti draudimo sutartyje nurodytą draudimo sumą, kuri atitinka draudimo vertę. Prievolė įvertinti draudimo sumą turėtų tekti draudėjui.

Papildomuose paaiškinimuose dėl X.X. po įvykio atlikto pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimo draudikas paaiškino, kad X.X. vertinimas buvo atliktas praėjus 3 metams nuo UAB „Smart Claims“ atlikto paveikslų rinkos vertės vertinimo (nuo 2017 m.), todėl yra objektyvesnis nei UAB „Smart Claims“.

Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytus argumentus, draudikas pareiškėjo reikalavimą prašė atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Neteisminio sprendimo procedūros taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjo ir draudiko ginčas kilo dėl skirtingo Draudimo sutarties sąlygų, reglamentuojančių meno vertybių (paveikslų) draudimą, turinio ir tikslo aiškinimo bei draudimo išmokos dydžio. Pareiškėjo atstovas teigia, kad pareiškėjas ir draudikas meno vertybes (paveikslus) Draudimo sutartyje susitarė apdrausti šalių sutarta draudimo verte ir Draudimo liudijime įvirtino paveikslų rinkos vertę Lietuvoje. Pareiškėjo atstovo teigimu, draudikas už pavogtus paveikslus turėtų išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal Draudimo liudijime nurodytas pavogtų paveikslų rinkos vertes Lietuvoje. Draudikas teigia, kad su pareiškėju sudarė turto draudimo sutartį, kuri savo esme yra nuostolių draudimo sutartis, o nuostolio dydis, vadovaujantis Taisyklių sąlygomis, yra nustatomas pagal įvykio dienos duomenis. Remdamasis menotyryninkės atliktu pavogtų paveikslų vertinimu pagal įvykio dienos duomenis, draudikas nustatė, kad pavogtų paveikslų rinkos vertė įvykio dieną buvo mažesnė už paveikslų rinkos vertę, buvusią sudarant Draudimo sutartį, todėl išmokėjo draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal menotyryninkės atliktą vertinimą, o ne pagal Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodytas paveikslų rinkos vertes Lietuvoje.

Dėl Draudimo sutarties sąlygų turinio, esmės ir skirtingo sutarties sąlygų aiškinimo

Vertinant pareiškėjo argumentus, kad draudiko išmokėta draudimo išmoka yra per maža, pažymėtina tai, kad šalių ginčas iš esmės kilo dėl skirtingo Draudimo sutarties sąlygų aiškinimo. Draudiko teigimu, Draudimo sutartis yra priskirtina prie nuostolių draudimo sutarčių, todėl draudikas įsipareigojo įvykus draudžiamajam įvykiui išmokėti draudimo išmoką, lygią pareiškėjo patirties nuostoliams. Draudiko teigimu, pareiškėjas ir draudikas Draudimo sutartyje individualiai neaptarė, kad įvykus draudžiamajam įvykiui nuostoliu bus laikoma prieš sudarant Draudimo sutartį nustatyta draudimo vertė ir (arba) draudimo suma, todėl įvykus įvykiui draudikas, vadovaudamasis bendrosiomis Taisyklių sąlygomis, nustatė pareiškėjo patirtus nuostolius. Draudiko manymu, Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nustatyta paveikslų rinkos vertė Lietuvoje negali būti laikoma iš anksto nustatyta nuostolio suma, o yra tik vienas iš sudedamųjų kriterijų, į kuriuos atsižvelgiama vertinant dėl draudžiamąjį įvykio atsiradusius nuostolius ir draudimo išmokos dydį.

Pareiškėjo atstovas, nesutikdamas su draudiko Sprendimu, teigia, kad pareiškėjas, sudaręs Draudimo sutartį prisijungimo būdu ir su draudiku atskirai susitaręs dėl apdraudžiamų paveikslų rinkos vertės Lietuvos teritorijoje, pagrįstai ir teisėtai tikėjosi, kad įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjo patirti nuostoliai bus atlyginti visiškai, t. y. bus išmokėta visą pavogtų paveikslų rinkos vertę, kuri buvo nustatyta ir išliko nepakitusi trijose iš eilės sudarytose Draudimo sutartyse (nuo 2017 m.), atlyginanti draudimo išmoka. Pareiškėjo atstovo manymu, sudarius Draudimo sutartį ir draudikui jose nurodžius meno kūrinių rinkos vertes Lietuvos teritorijoje, šios sąlygos tapo individualiai aptartomis. Jeigu standartinės sutarties sąlygos prieštarauja individualiai aptartoms, pirmenybė teikiama individualiai šalių aptartoms sąlygoms (Civilinio kodekso 6.187 straipsnis). Draudikas individualiai su pareiškėju aptarė ir Draudimo sutartyje įvirtino meno kūrinių – paveikslų – rinkos vertes Lietuvos teritorijoje, tačiau, įvykus draudžiamajam įvykiui, individualiai sutartomis Draudimo sutarties sąlygomis nesivadovauja, o vadovaujasi bendrosiomis Draudimo sutarties sąlygomis ir kitos vertintojos X.X. nustatyta paveikslų rinkos kaina. Pareiškėjo atstovo teigimu, dėl meno kūrinių ypatybių jų rinkos vertė draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu paprastai nemažėja, o jų praradimo atveju „analogiškų ar artimų parametru paveikslų suradimas, įvertinimas ar galimybė įsigyti yra apsunkinta“. Būtent dėl šios priežasties pareiškėjas ir sutiko prisijungimo būdu sudaryti draudiko parengtą

Draudimo sutartį, kurioje aiškiai nurodyta meno kūrinių rinkos vertė Lietuvos teritorijoje, visiško draudimo objekto praradimo atveju pareiškėjui būtų išmokėta minėta vertė atitinkanti draudimo išmoka.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad, sutarties šalims nesutariant dėl sudarytos sutarties sąlygų turinio, sutarties sąlygos turi būti aiškinamos pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinio kodekso) 6.193–6.195 straipsniuose įtvirtintas bendrąsias sutarčių aiškinimo taisykles, vadovaujantis sąžiningumo bei sisteminio sutarties sąlygų aiškinimo principais. Sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties šalių ketinimus, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas įvertinti sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų turinio ir tų sąlygų suvokimą sutarties sudarymo metu, tačiau kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010).

Nagrinėjamu atveju šalių ginčo dėl pareiškėjo tinkamo supažindinimo su Draudimo sutarties sąlygomis nėra, t. y. pareiškėjo atstovas nesiremia aplinkybėmis, kad draudikas pareiškėją būtų netinkamai supažindinęs su Draudimo sutarties sąlygomis. Taip pat, ginčo byloje turimais duomenimis, pareiškėjas Draudimo liudijime (nuo pat 2017 m.) yra savo parašu patvirtinęs, kad susipažino su Taisyklių sąlygomis ir joms pritaria. Atsižvelgiant į tai, kad ginčo byloje nėra duomenų, kad pareiškėjas nebuvo draudiko tinkamai supažindintas su Draudimo sutarties sąlygomis, bei į tai, kad dėl to šalių ginčo nėra, sprendime nebus analizuojama, ar draudikas tinkamai vykdė pareigą supažindinti su Draudimo taisyklių sąlygomis.

Kaip ir buvo minėta, ginčo šalys nesutaria dėl Draudimo sutarties sąlygų, kuriomis remiantis buvo apdraustos meno vertybės (paveikslai), aiškinimo bei taikymo. Siekiant nustatyti tikruosius ginčo šalių ketinimus sudarant Draudimo sutartį, tikslinga įvertinti ginčo šalių elgesį iki sudarant Draudimo sutartį.

Turimais duomenimis, atsižvelgdamas į tai, kad dalį jo norimo apdrausti namų turto sudaro meno bei antikvarinės vertybės, prieš sudarydamas Draudimo sutartį, pareiškėjas kreipėsi į UAB „Smart Claims“ ekspertą tam, kad šis įvertintų ketinamo apdrausti namų turto vertę. 2017 m. kovo 1 d. UAB „Smart Claims“ ekspertas pareiškėjo iniciatyva apžiūrėjo pareiškėjo gyvenamąjį namą, kad užfiksuotų objekte esantį kilnojamąjį turtą bei didžiausios vertės objektus ir jų vertes. UAB „Smart Claims“ parengtos Ataskaitos Priede Nr. 1 buvo atskirai nurodytos paveikslų vertės, kurios nustatytos remiantis įsigijimo dokumentais bei oficialių aukcionų pardavimo duomenimis. Ataskaitoje nurodyta bendra draudžiamų paveikslų kolekcijos vertė – 284 000 Eur.

Pareiškėjo pasamdytas UAB „Smart Claims“ ekspertas dar prieš sudarant draudimo sutartį 2017 m. kovo 3 d. elektroniniu laišku kreipėsi į draudiką dėl pareiškėjo turto vertinimo. UAB „Smart Claims“ ekspertas draudiko minėtame laiške teiravosi tokios informacijos: „Kaip suprantame klientas sutiktų šią paslaugą apmokėti pats, todėl lieka tik klausimas, ar mūsų vertinimas tiks Jūsų bendrovei, nes kiek suprantame, tai kliento kilnojamas turtas yra gerokai vertingesnis ir standartinės draudimo poliso sąlygos jo netenkina. Kadangi klientas nerimauja, ar ši procedūra padės jam teisingai apsidrausti, rašau Jums su klausimu – ar į turto / rizikos vertinimą bus atsižvelgiama, skaičiuojant draudimo sąlygas šiam klientui? Jei taip, tai mes susiderinsime su klientu dėl turto apžiūros ir vertinimo, kad operatyviai galėtume atlikti savo darbą.“ 2017 m. kovo 8 d. draudiko atstovė UAB „Smart Claims“ ekspertui elektroniniu paštu atsakė, kad „UAB „Smart Claims“ yra „If“ partneris žalių sureguliuojame. Labiausiai tikėtina, jog jų atliktas galimo kliento kilnojamojo turto vertinimas būtų akceptuotas draudimo kompanijos „If“. Labai svarbu, kad vertinimas būtų atliktas ir pasirašytas kilnojamojo turto vertintojo.“

Pirmiau minėtas UAB „Smart Claims“ eksperto susirašinėjimas su draudiko atstovu patvirtina, kad draudikui dar prieš sudarant Draudimo sutartį buvo žinoma, kad pareiškėjo norimas apdrausti namų turtas yra išskirtinis ir jo vertė yra didelė, todėl pareiškėjui netinka standartinės turto draudimo sutarčių sąlygos. Kaip matyti iš minėto susirašinėjimo, pareiškėjas, įvertinęs savo ketinamo drausti kilnojamojo turto specifiškumą, prieš sudarydamas sutartį siekė nustatyti draudžiamo turto vertę ir ją pateikti draudikui, todėl savo iniciatyva pasitelkė ekspertę UAB „Smart Claims“ ir teiravosi, ar šio eksperto pateiktas pareiškėjo ketinamo apdrausti turto

vertinimas bus priimtinas draudikui. Draudikas savo 2017 m. kovo 8 d. pateiktame atsakyme UAB „Smart Claims“ ekspertui patvirtino, kad jų atliktas pareiškėjo turto vertės vertinimas bus draudikui priimtinas.

Vadovaudamasis minėtos Ataskaitos duomenimis, Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 draudikas įrašė kiekvieno paveiklo rinkos vertę Lietuvos Respublikoje ir apskaičiavo draudimo įmoką. Draudimo sutartį pratęsiant tris kartus iš eilės, paveikslų rinkos vertė Lietuvoje iš naujo nebuvo nustatoma, o buvo vadovaujama tos pačios Ataskaitos duomenimis apie draudžiamų paveikslų (ir kitų meno vertybių) rinkos vertę.

Draudimo liudijimo Priede Nr. 2 draudikas ir pareiškėjas aptarė papildomas draudžiamo namų turto draudimo sąlygas. Pažymėtina, kad minėtame Draudimo liudijimo Priede Nr. 2 atskirai yra aptariamos būtent meno vertybių, antikvarinių daiktų (kilimų, šviestuvų, baldų, užuolaidų, vazų ir pan.) ir juvelyrinių dirbinių draudimo sąlygos, o ne kito (įprasto) namų turto draudimo sąlygos. Draudimo liudijimo Priedo Nr. 2 1.9 papunktyje nustatyta, kad maksimali draudimo išmoka už paveikslus yra 100 000 Eur už vieną draudžiamąjį įvykį per visą draudimo sutarties galiojimo laikotarpį.

Taigi, įvertinus ginčo šalių elgesį prieš sudarant Draudimo sutartį bei tai, kad Draudimo liudijimo Prieduose Nr. 1 ir Nr. 2 pareiškėjas ir draudikas atskirai įrašė meno vertybių (paveikslų) rinkos vertes Lietuvoje, o Draudimo liudijimo Priede Nr. 2 atskirai aptarė kitas meno vertybių (paveikslų) bei antikvarinių daiktų draudimo sąlygas, galima teigti, kad abi ginčo šalys dėl meno vertybių bei antikvarinių daiktų, įskaitant paveikslus, draudimo sąlygų tarėsi individualiai ir jas atskirai įtvirtino būtent Draudimo liudijimo Prieduose Nr. 1 bei Nr. 2.

Vertinant tikruosius ginčo šalių ketinimus sudarytos Draudimo sutarties atžvilgiu, svarbu tai, kad Draudimo liudijime ginčo šalys susitarė, kad namų turtas (paveikslai), aprašytas Draudimo liudijimo Priede Nr. 1, yra draudžiamas nauja atkuriamąja verte. Draudimo liudijime nurodyta draudimo suma – 284 000 Eur, ji sutampa su bendra Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodyta paveikslų rinkos verte Lietuvoje.

Taisyklių 158 punkte apibrėžiama draudimo vertės sąvoka: „tai pinigais išreikšta draudžiamo turto vertė, kuri nustatoma prieš sudarant draudimo sutartį, o atsitikus įvykiui dar kartą nustatoma, kokia ji buvo prieš pat įvykį.“ Taisyklių 159 punkte teigiama, kad „draudimo vertės rūšis (nauja atkuriamoji, likutinė ar rinkos vertė) nurodoma draudimo liudijime“.

Kaip ir buvo minėta, Draudimo liudijime buvo nurodyta, kad paveikslai draudžiami nauja atkuriamąja verte, o Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 draudikas, vadovaudamasis UAB „Smart Claims“ Ataskaitos duomenimis, įrašė kiekvieno paveiklo rinkos vertę Lietuvoje. Taigi, ginčo šalys Draudimo liudijime susitarė dėl šių meno vertybių draudimo vertės rūšių – naujos atkuriamosios vertės bei rinkos vertės Lietuvoje.

Ginčo šalys nesutaria būtent dėl šių Draudimo liudijime nurodytų draudimo sąlygų aiškinimo. Pareiškėjo atstovas teigia, kad pareiškėjas ir draudikas susitarė dėl meno vertybių draudimo šalių sutarta draudimo verte (rinkos verte Lietuvoje), kuri ir buvo atskirai įvertinta UAB „Smart Claims“ eksperto ir atskirai draudiko įrašyta į Draudimo liudijimo Priedą Nr. 1. Draudikas, remdamasis Taisyklių 158 punkto sąlyga, teigia, kad, atsitikus draudžiamajam įvykiui, dar kartą nustatoma, kokia draudžiamo turto vertė buvo prieš pat įvykį, nesvarbu, kokia paveikslų rinkos vertė buvo nustatyta sudarant Draudimo sutartį.

Vertinant Draudimo sutarties sąlygų, kuriomis vadovaujantis buvo draudžiamos meno vertybės, turinį ir esmę, visų pirma reikėtų vertinti patį draudžiamąjį objektą, jo specifiškumą bei analizuoti Draudimo liudijimo ir Taisyklių sąlygas. Kaip buvo minėta, Draudimo liudijime ginčo šalys susitarė, kad meno vertybės (paveikslai) bus draudžiami nauja atkuriamąja verte. Taisyklių 162 punkte apibrėžiama naujos atkuriamosios namų turto vertės sąvoka: „nauja atkuriamoji vertė – tai pinigų suma, kurios reikia norint *įsigyti naują tos pačios rūšies analogiškų ar artimų parametrų daiktą*“. Atsižvelgiant į meno vertybių kaip draudimo objekto specifiškumą, o būtent į tai, kad meno vertybės įprastai yra vienetiniai, turintys istorinę, kultūrinę reikšmę daiktai, naujo tokio paties ar net analogiško daikto įsigyti objektyviai neįmanoma. Todėl, būtent atsižvelgiant į meno vertybių kaip draudimo objekto specifiką, galima teigti, kad meno vertybių draudimas nauja atkuriamąja verte taip, kaip ji apibrėžiama Taisyklių 162 punkte, yra objektyviai neįmanomas, nes neįmanoma įsigyti naujos analogiškos ar panašios (artimų parametrų) meno vertybės (paveiklo). Taigi, galima teigti, kad pareiškėjas objektyviai negalėjo tikėtis, kad dėl įvykusio draudžiamojo įvykio praradęs draudimo objektą (paveikslą) už draudimo išmoką galės įsigyti naują tokį patį ar panašų paveikslą.

Ginčo šalių elgesys prieš sudarant Draudimo sutartį leidžia teigti, kad tiek pareiškėjas, tiek draudikas sudarydami Draudimo sutartį įvertino draudimo objekto (paveikslų)

specifiškumą, todėl šio draudimo objekto sąlygas derino individualiai ir jas aptarė Draudimo liudijimo Prieduose Nr. 1 bei Nr. 2, kurie yra Draudimo sutarties sudedamoji dalis. Kaip minėta, pareiškėjas draudikui pateikė UAB „Smart Claims“ eksperto Ataskaitą, kurioje buvo įvertinta paveikslų rinkos vertė Lietuvoje, draudikas šią pareiškėjo Ataskaitą patvirtino ir ja vadovavosi įrašydamas Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 draudžiamų paveikslų rinkos vertes Lietuvoje bei apskaičiuodamas draudimo įmoką. Pagal Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodytas draudžiamų paveikslų rinkos vertes Lietuvoje Draudimo liudijime buvo nustatyta ir draudimo suma – 284 000 Eur.

Draudimo vertė yra susijusi su draudimo interesu. Draudimo interesas apibrėžtas Draudimo įstatymo 94 straipsnyje – „būtina nuostolių draudimo sutarties sąlyga yra teisėtas draudėjo ar apdraustojo draudimo interesas, kurį galima įvertinti pinigais“. Taigi, draudimo interesas yra nuostolis, kurį gali patirti draudėjas įvykus draudžiamajam įvykiui ir kuris gali būti įvertintas pinigais. Kaip buvo minėta, pareiškėjas, sudarydamas Draudimo sutartį, objektyviai negalėjo tikėtis, kad dingus draudimo objektui (paveikslui) draudimo išmoka bus mokama pagal pinigų sumą, kurios reikėtų objektui atkurti į iki įvykio buvusią padėtį (nauja atkuriamąja verte). Iš ginčo byloje turimų duomenų galima teigti, kad pareiškėjas turėjo interesą Draudimo sutartyje apibrėžti nuostolį, kurį gali patirti įvykus draudžiamajam įvykiui, todėl ir siekė nustatyti draudžiamų objektų (paveikslų) rinkos vertę Draudimo sutartyje ir ją užfiksuoti Draudimo liudijime. Pareiškėjas turėjo pagrįstą interesą apibrėžti savo galimą patirti nuostolį, o įvykus draudžiamajam įvykiui gauti draudimo išmokos sumą, atitinkančią apibrėžto nuostolio dydį. Tokį pareiškėjo tikslą (interesą) patvirtina ir pačio draudžiamąjo objekto specifiškumas: meno vertybės (paveiksmai) yra vienetinis, istorinę ir kultūrinę reikšmę turintis objektas, kurio rinkos vertę nustatyti gali būti labai sunku ar net neįmanoma. Būtent dėl to pagrįstas pareiškėjo interesas galėjo būti sudarant Draudimo sutartį su draudiku susitarti dėl paveikslų vertės. Tai patvirtina ir faktas, kad pareiškėjas iki sudarant Draudimo sutartį dėjo pastangas nustatyti draudžiamų meno vertybių (paveikslų) rinkos vertę ir ją užfiksuoti Draudimo liudijimo Priede Nr. 1.

Draudikas ir pareiškėjas Draudimo sutartį tęsė nuo pat 2017 m. tomis pačiomis sąlygomis, todėl iš ginčo šalių elgesio po Draudimo sutarties sudarymo galima teigti, kad Draudimo sutarties šalims buvo priimtinos Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nustatytos individualios meno vertybių (paveikslų) draudimo sąlygos, įkaitant ir paveikslų rinkos vertes Lietuvoje.

Kaip ir buvo minėta, draudimo apsauga nustatoma draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, o draudimo liudijime nustatomos individualios sąlygos. Papildomose draudimo sąlygose, kurios yra neatskiriama draudimo sutarties dalis, šalys individualiai gali susitarti, kaip bus apskaičiuojama draudimo išmoka. Draudimo sutartyje įtvirtintos ir šalių sutartos aplinkybės yra esminės, pagal jas turi būti nustatomas draudimo išmokos dydis atsitikus draudžiamajam įvykiui. Pareiškėjas ir draudikas Draudimo liudijimo Prieduose Nr. 1 bei Nr. 2 susitarė dėl individualių meno vertybių (paveikslų) draudimo sąlygų: dėl draudimo rinkos verte Lietuvoje, draudimo sumos, maksimalios mokamos draudimo išmokos už vieną draudžiamąjį įvykį.

Įvertinus ginčo šalių elgesį iki sudarant Draudimo sutartį ir jai galiojant, Draudimo liudijime nustatytas individualias meno vertybių draudimo sąlygas, Draudimo sutarties esmę bei tikslą, galima daryti išvadą, kad pareiškėjas ir draudikas, sudarydami Draudimo sutartį ir Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 įrašydami meno vertybių (paveikslų) rinkos vertes Lietuvoje, susitarė dėl meno vertybių draudimo šalių sutarta draudimo verte – rinkos verte Lietuvoje. Tai reiškia, kad draudikas su pareiškėju sudarydami draudimo sutartį atskirai susitarė dėl draudžiamų meno vertybių nuostolio dydžio ir tai įtvirtino Draudimo liudijimo Priede Nr. 1. Taigi, pareiškėjas galėjo turėti pagrįstą lūkestį, kad, dingus draudžiamam objektui (paveikslui), pareiškėjui bus išmokėta draudimo išmoka, apskaičiuota pagal iš anksto su draudiku sutartą ir Draudimo sutartyje įtvirtintą nuostolio dydį.

Dėl draudimo išmokos dydžio

Kaip minėta, pareiškėjo atstovas teigė, kad pareiškėjas ir draudikas dėl meno vertybių (paveikslų) draudimo sąlygų susitarė individualiai Draudimo liudijime ir jo Prieduose Nr. 1 bei Nr. 2, ir teigė, kad, sudarydamas Draudimo sutartį, pareiškėjas turėjo pagrįstą lūkestį, kad draudimo išmoka netekus draudžiamąjo objekto (paveikslo) bus mokama pagal Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 įrašytas ir UAB „Smart Claims“ eksperto prieš sudarant Draudimo sutartį nustatytas bei draudiko patvirtintas paveikslų rinkos vertes Lietuvoje.

Priimdamas Sprendimą draudikas rėmėsi Taisyklių 223 punktu, kuriame numatyta, kad „juvelyrikos, tauriųjų metalų, brangakmenių, perlų ir bet kokių dirbinių, kurių sudėtyje yra šių

medžiagų, pašto ženklų, monetų, medalių, meno dirbinių, antikvarinių daiktų, kolekcijų sunaikinimo ar praradimo atveju *nuostoliais laikoma suma, lygi tokių pačių ar panašaus pobūdžio, kokybės, meninės, istorinės vertės daiktų rinkos vertei, kurią nustatome vadovaudamiesi įsigijimo dokumentais, ekspertų įkainojimu arba Jūsų ir mūsų tarpusavio susitarimu.*" Prieš priimdamas Sprendimą dėl mokėtinos draudimo išmokos draudikas kreipėsi į menotyrininkę X.X., ši trijų pavogtų paveikslų rinkos vertę įvykio dieną įvertino 47 000 Eur.

Pareiškėjo atstovas ginčijo draudiko pasitelktos menotyrininkės atliktą pavogtų paveikslų rinkos vertės įvykio dieną vertinimą, nes X.X. nėra turto vertintoja ar ekspertė, ji nėra įrašyta į turto vertintojų sąrašą ar teismo ekspertų sąrašą, taigi, draudikas nepagrįstai mėgina įrodyti pavogtų paveikslų rinkos vertę vadovaudamasis X.X. atliktais vertinimais, nes jie neatitinka nei turto vertinimo ataskaitai, nei ekspertizei keliamų reikalavimų, todėl laikytini tik X.X. nuomone.

Nagrinėjamo ginčo atveju iš Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 išvardytų draudžiamų paveikslų aktualūs yra trys įvykio metu pavogti paveiksai: 1 *duomenys neskelbiami*, Draudimo liudijimo Priedo Nr. 1 nurodyta paveikslo rinkos vertė Lietuvoje – 44 413 Eur (toliau – paveikslas Nr. 1); 2) *duomenys neskelbiami*, Draudimo liudijimo Priedo Nr. 1 nurodyta paveikslo rinkos vertė Lietuvoje – 23 410 Eur (toliau – paveikslas Nr. 2), *duomenys neskelbiami*, Draudimo liudijimo Priedo Nr. 1 nurodyta paveikslo rinkos vertė Lietuvoje – 19 462,50 Eur (toliau – paveikslas Nr. 3).

Kaip jau buvo minėta, šių paveikslų rinkos vertė Lietuvoje buvo įvertinta dar prieš sudarant Draudimo sutartį UAB „Smart Claims“ parengtoje Ataskaitoje. Minėtoje Ataskaitoje pažymėta, kad „pateikiamas dokumentalus su kataloginės vertės dokumentacija, įsigijimo dokumentais bei aukcionų informacija su konkrečių paveikslų pardavimo kainomis. Žemiau pateikiami draustinų paveikslų aprašai iš tinklalapio www.askart.com aukcionų registro, kataloginė vertė iš *Christies*, bei *Sotheby's* aukcionų katalogų ir paveikslo fotofiksacija kliento namuose.“

Ataskaitoje, remiantis pirmiau minėtais duomenimis, šalia paveikslo Nr. 1 fotografijos pateikiama informacija, kad paveikslo pardavimo kaina – 48 000 dolerių, didžiausia estimacija – 60 000 dolerių, žemiausia estimacija – 40 000 dolerių; šalia paveikslo Nr. 2 fotografijos pateikiama informacija, kad paveikslo pardavimo kaina – 25 460 dolerių, didžiausia estimacija – 40 730 dolerių, mažiausia estimacija – 27 150 dolerių; šalia paveikslo Nr. 3 fotografijos pateikiama informacija, kad paveikslo pardavimo kaina – 19 950 dolerių, didžiausia estimacija – 21 300 dolerių, mažiausia estimacija – 15 620 dolerių.

Atkreiptinas dėmesys, kad sudarant Draudimo sutartį draudikui buvo žinoma informacija, kad paveikslo Nr. 1 įsigijimo dokumentų pareiškėjas neturi. Lietuvos bankui pateikti likusių paveikslų įsigijimo dokumentai patvirtina, kad paveikslas Nr. 2 buvo įsigytas už 19 462,50 Eur, o paveikslas Nr. 3 buvo įsigytas už 14 534,50 Eur.

Įvykus draudžiamajam įvykiui, draudiko pasamdyta menotyrininkė X.X. pavogtų paveikslų rinkos kainą 2020 m. balandžio 21 d. įvertino taip: paveikslo Nr. 1 tikėtiną rinkos vertę – 14 000 Eur; paveikslo Nr. 2 tikėtiną rinkos vertę – 14 000 Eur, paveikslo Nr. 3 tikėtiną rinkos vertę – 19 000 Eur. Lietuvos bankui pateiktuose X.X. atliktuose paveikslų rinkos vertės vertinimuose pateikiamos nuorodos į *Christies* bei *Sotheby's* aukcionų katalogus. Atkreiptinas dėmesys, kad Ataskaitoje, pagal kurią Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 buvo nustatyta paveikslų rinkos vertė, nurodyta, kad ekspertas rėmėsi tų pačių minėtų aukcionų duomenimis. X.X. atliktame paveikslo Nr. 1 vertės vertinime pateikiama nuoroda į *Sotheby's* aukciono katalogą, kuriame pažymima, kad paveikslas parduotas aukcione už 9 600 GBP.

Taigi, ginčo byloje yra du dokumentai, kuriuose nurodytos skirtingos pavogtų paveikslų rinkos vertės. Remdamasis UAB „Smart Claims“ atliktu paveikslų rinkos vertės vertinimu, draudikas įvertino draudimo riziką ir apskaičiavo draudimo įmoką, o remdamasis X.X. po įvykio atliktu pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimu, apskaičiavo draudimo išmoką. Svarbu tai, kad paskutinį kartą pratęstoje Draudimo sutartyje nurodytos UAB „Smart Claims“ 2019 m. lapkričio 6 d. nustatytos paveikslų rinkos vertės, o įvykis įvyko 2020 m. kovo 8 d. Draudikas savo atsiliepime teigė, kad meno kūrinių vertė gali ir mažėti, tačiau niekaip nepagrindė aplinkybių, dėl kurių per trumpą laiką (4 mėnesius) arba netgi nuo UAB „Smart Claims“ Ataskaitoje atlikto vertinimo (2017 m.) galėjo sumažėti pavogtų paveikslų rinkos vertė Lietuvoje. Draudiko po įvykio pasitelktos menotyrininkės pateiktuose vertinimuose taip pat nėra vertinama ar pasisakoma, dėl kokių priežasčių galėjo nukristi paveikslų rinkos vertė Lietuvoje. Nors draudikas pateiktame atsiliepime neginčijo UAB „Smart Claims“ Ataskaitoje nustatytos draudžiamų paveikslų rinkos vertės, tačiau teigė, kad UAB „Smart Claims“ Ataskaitos tikslas buvo užfiksuoti draudžiamame gyvenamajame name buvusį kilnojamąjį turtą

bei didžiausios vertės objektus ir jų vertes. Draudiko teigimu, Ataskaita yra tik informacinio pobūdžio ir nėra kilnojamojo turto rinkos vertės ekspertizė. Atlikusi turto apžiūrą ir vertinimą UAB „Smart Claims“ neveikė kaip draudiko partnerė ir nebuvo draudiko pasitelkta ar pasiūlyta. Draudikui UAB „Smart Claims“ parengta Ataskaita buvo priimtina tik draudimo rizikai įvertinti ir maksimalios draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

Jau minėtas Taisyklių 223 punktas, kuriuo draudikas rėmėsi apskaičiuodamas draudimo išmoką, reglamentuoja, kad meno dirbinių, antikvarinių daiktų, kolekcijų sunaikinimo ar praradimo atveju nuostoliais bus laikoma suma, lygi tokių pačių ar panašaus pobūdžio, kokybės, meninės, istorinės vertės daiktų rinkos vertei, kurią draudikas nustato vadovaudamasis įsigijimo dokumentais, ekspertų įkainojimu arba tarpusavio susitarimu. Pareiškėjo atstovas, kritikuodamas X.X. atliktą pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimą po įvykio, teigia, kad X.X., vertindama pavogtų paveikslų rinkos vertę, neatliko jokios panašaus pobūdžio ir kokybės meninės, istorinės paveikslų rinkos vertės analizės.

Įvertinus draudiko pateiktą X.X. atliktą pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimą, galima pritarti pareiškėjo atstovo teiginiui, kad X.X. pateiktas paveikslų rinkos vertės vertinimas yra neišsamus, nėra atsakyta į svarbius klausimus, susijusius su paveikslų rinkos vertės pokyčiais, nėra pateiktos panašių paveikslų rinkos vertės analizės. Lietuvos banko nuomone, X.X. parengtas pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimas nepaneigia UAB „Smart Claims“ Ataskaitoje, su kuria sutiko ir pareiškėjas, ir draudikas, pateikto pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimo. Be to, Ataskaita buvo pagrįsta ne tik eksperto įkainojimu, bet ir paveikslų įsigijimo dokumentais. Kaip jau buvo minėta, draudikui nebuvo pateikti tik paveikslo Nr. 1 įsigijimo dokumentai, tačiau faktas, kad pareiškėjas neturi paveikslo Nr. 1 įsigijimo dokumentų, draudikui buvo žinomas dar prieš sudarant Draudimo sutartį. Taigi, žinodamas ir suprasdamas draudžiamo objekto specifiškumą ir būdamas rūpestingas, draudikas galėjo dėti papildomas pastangas tam, kad surinktų visus duomenis, reikalingus paveikslo Nr. 1 rinkos vertei nustatyti. Nors dar prieš sudarydamas Draudimo sutartį žinojo, kad nėra paveikslo Nr. 1 įsigijimo dokumentų, draudikas pasitikėjo UAB „Smart Claims“ atliktu vertinimu ir pats papildomai nedėjo jokių pastangų, nekėlė jokių klausimų, nepasitelkė jokių ekspertų, kad įsitikintų, ar nustatyta teisinga paveikslo Nr. 1 rinkos vertė. Darytina išvada, kad draudikas ir pareiškėjas sutarė, kad UAB „Smart Claims“ nustatyta paveikslo Nr. 1 rinkos vertė yra teisinga. Nors draudikas teigia, kad UAB „Smart Claims“ Ataskaita nėra paveikslų rinkos vertės ekspertizė, tačiau dėl jos draudikui nekilo jokių abejonių nei sudarant Draudimo sutartį, nei vertinant draudimo riziką. Žinodamas, kad dalį pareiškėjo draudžiamo namų turto sudaro meno vertybės ir antikvariniai daiktai, siekdamas teisingai įvertinti draudžiamų objektų vertes, draudikas galėjo pasitelkti savo ekspertą, prašyti pareiškėjo pateikti kito, ne UAB „Smart Claims“, eksperto vertinimą ar atlikti kitus veiksmus, kad draudžiamo turto vertė nekeltų jokių abejonių. Vis dėlto draudikas sutiko su pareiškėjo pateikta UAB „Smart Claims“ Ataskaita, kuri, be kita ko, buvo pagrįsta ir paveikslų įsigijimo dokumentais, nors žinojo, kad paveikslo Nr. 1 įsigijimo dokumentų nėra, pats nedėjo jokių pastangų, kad nustatytų paveikslo Nr. 1 vertę.

Apibendrinus pirmiau išdėstytą informaciją, galima daryti išvadą, kad draudiko pateiktas X.X. atliktas pavogtų paveikslų rinkos vertės vertinimas nepaneigia Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nurodytos paveikslų rinkos vertės Lietuvoje teisingumo. Draudikas teigia, kad pareiškėjas nepateikė jokių įrodymų, paneigiančių X.X. vertinimą, tačiau, vadovaujantis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalimi, būtent draudikas turi pareigą įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką. Pareiškėjas teigia, kad Draudimo sutartį sudarė šalių sutarta draudimo vertė, Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 įrašydamos paveikslų rinkos vertes Lietuvoje šalys susitarė dėl nuostolio dydžio, jeigu draudimo objektas (paveikslai) būtų prarastas. UAB „Smart Claims“ Ataskaita parengta ir paveikslų rinkos vertė Lietuvoje buvo vertinama vadovaujantis paveikslų įsigijimo dokumentais bei aukcionų informacija apie paveikslų pardavimo kainas, o draudikas nepateikė jokių įrodymų, kurie leistų teigti, kad Ataskaitoje nurodytos paveikslų rinkos vertės Lietuvoje buvo nustatytos neteisingai ir dėl to draudikas būtų neteisingai įvertinęs savo prisiimamą draudimo riziką. Draudikas nepateikė ir jokių kitų įrodymų, suteikiančių teisę sumažinti draudimo išmoką arba jos nemokėti.

Kadangi pareiškėjas ir draudikas dėl meno vertybių (paveikslų) draudimo sąlygų susitarė individualiai Draudimo liudijimo prieduose Nr. 1 bei Nr. 2 ir Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 įrašė paveikslų rinkos vertes Lietuvoje, be to, sudarydami Draudimo sutartį susitarė, kad paveikslai bus draudžiami šalių sutarta vertė – rinkos vertė Lietuvoje, darytina išvada, kad pareiškėjo reikalavimas draudikui išmokėti draudimo išmoką už tris pavogtus paveikslius,

vadovaujantis Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nustatytais paveikslų rinkos vertėmis Lietuvoje, yra pagrįstas, todėl tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjo X.X. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui išmokėti likusią draudimo išmokos už per įvykį prarastus tris paveikslus dalį, apskaičiuotą vadovaujantis Draudimo liudijimo Priede Nr. 1 nustatytais paveikslų rinkos vertėmis Lietuvoje.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis